

Tragèdies amb 'error militar'

Un bon amic palermità té un germà que la nit del 27 de juny del 1980 va començar el seu irreversible camí cap a la follia. Avui, el seu cervell no respon als paràmetres que considerem "normals" i viu a Sicília esperant que la seva companya baixi a l'aeroport de Punta Raisi d'un DC-9 que mai no arribarà...

La noia, hostessa d'Itavia, era una de les 81 persones que anaven en el vol Bolonya-Palerm que va desaparèixer a Ustica en estranyes circumstàncies, ara fa 17 anys. El cas Ustica (com se l'anomena per la costa italiana on va caure l'aparell) continua formant part dels expedients misteriosos que a Itàlia no acaben mai aclarint-se.

Més recentment, a Nova York -Long Island-, el 17 de juliol de l'any passat un Boeing-747 de la companyia TWA, esclatava també en l'aire amb 230 persones a bord.

Hi ha moltes coincidències en els dos casos i una sospita; Els dos avions, civils i comercials, podrien haver estat víctimes de l'explosió d'un míssil del que paradoxalment s'anomena militarment "foc amic".

En els dos casos hi ha també espectaculars investigacions obertes, comissions de treball, un sac de preguntes parlamentàries... que han fet córrer rius de tinta. També hi ha un mar de mentides i *depistaggi*, una paraula italiana que no vol dir altra cosa que intents de desviar l'atenció amb hipòtesis i proves falses perquè mai s'arribi a la veritat.

En el cas Ustica es va intentar culpabilitzar Líbia i el coronel Gaddafi del llançament d'un míssil, es va parlar de caces Mig soviètics i -com en la catàstrofe del vol 800 de la TWA- d'una explosió dels dipòsits de fuel, però ara hi ha militars que han començat a fer memòria en veu alta.

Itàlia, l'eterna aliada i cap de pont a Europa de la defensa del món occidental, no va poder mai ni arribar a insinuar que el míssil que molt probablement va destruir el DC-9 d'Itavia podia haver sorgit del portaavions nord-americà Saratoga o d'un dels seus caces que era a la zona.

En un moment delicat -amb el Partit Comunista més fort que mai- no convenia fer insinuacions que podien debilitar l'Aliança Atlàntica.

L'aeronàutica militar italiana va ocultar la presència de fins a onze avions de guerra de l'OTAN a l'àrea d'Ustica quan es va produir la tragèdia. Destruccions de cintes dels radars i manipulacions de dades han estat ara pràctiques reconegudes per alguns oficials que aquella nit de fa disset anys van veure com el DC-9 desapareixia de les pantalles del centre de control aeri de Marsala.

Aleshores a Itàlia, el socialista Bettino Craxi vivia els millors moments com a cap de govern i el seu sots-secretari (i després també primer ministre) Giuliano Amato va viure de molt prop l'escàndol d'aquella tragèdia. Amato fa uns dies declarava a *Il Corriere della Sera* que ell també va ser víctima de l'ocultació de proves. "Estic segur -ha dit- que seguint la pista del míssil s'hauria arribat a una conclusió".

Però com en el cas de l'avió de Nova York, a Ustica només s'han dit mitges veritats. La hipòtesi de l'error militar en tots dos casos és prou convincent. Sembla evident que a Ustica -coincidint amb el pas de l'avió comercial d'Itavia- estava en marxa una operació militar d'alarma

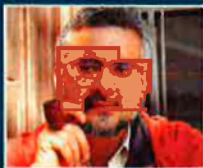
per prevenir la invasió de l'espai aeri per part d'algun aparell identificat com a "enemic".

A Nova York, el periodista i ex-assessor presidencial Pierre Salinger va mostrar a l'opinió pública una fotografia en la qual es veia el rastre lluminós d'un possible míssil prop de l'avió.

Les teories conspiratives de la història han de ser provades, però hi ha preguntes que molts es fan per arribar a la necessària veritat. Han aportat els militars totes les proves vitals per als investigadors? Si es provés la teoria de l'error militar, els governs es veurien obligats a restringir les maniobres i les operacions de les seves forces armades?

El germà del meu amic ja no es pot plantejar ni tan sols això. ■

VICENÇ LOZANO

"Si es provés la teoria de l'error militar, els governs es veurien obligats a restringir les maniobres i les operacions de les seves forces armades?"